

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 459/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť E. K., K., zastúpenej advokátkou JUDr. K. A., Advokátska kancelária A. s. r. o., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP 50/2012 z 31. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2012 doručená sťažnosť E. K., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 50/2012 z 31. júla 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Návrhom doručeným Okresnému súdu Košice II dňa 6.8.2010 sa sťažovateľka domáhala voči B. K., nar. ..., bytom v K., v konaní pod sp. zn. 31 C/117/2010, určenia príspevku na výživu rozvedenej manželky.

Rozsudkom zo dňa 18.7.2011 Okresný súd Košice II uvedený návrh zamietol.

Sťažovateľka podala proti rozsudku Okresného súdu Košice II v predmetnej veci odvolanie a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel jej návrhu v plnom rozsahu.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd rozsudkom zo dňa 31.07.2012 rozsudok Okresného súdu Košice II potvrdil. ...

Krajský súd bez akéhokoľvek dôkazu alebo opory v zákone bezdôvodne konštatoval nepravdepodobnosť vynaložených investícií sťažovateľkou na nutnú rekonštrukciu bytu. Bez toho, aby sa súd oboznámil s konkrétnymi činnosťami zahrňajúcimi rekonštrukciu bytu sťažovateľky, svojvoľne túto nepravdepodobnosť konštatoval.

Zároveň krajský súd bez toho, aby skúmal o aký typ rekonštrukcie bytu išlo, priamo prejudikoval povinnosť sťažovateľky predpokladať svoju budúcu nepriaznivú finančnú situáciu na základe vykonanej rekonštrukcie, ktorú krajský súd označil ako nepravdepodobnú.

Vzhľadom k tomu, že krajský súd nepreskúmal v akom stave bol byt sťažovateľky po jeho kúpe, t.j. v stave neobývatel'nom, arbitrárne prejudikoval povinnosť sťažovateľky predpokladať jej budúcu nepriaznivú finančnú situáciu. “ Preto vyššie uvedené odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu bolo založené na jeho svojvôli, pričom neopieralo sa o skutkový stav (nakoľko ho súd neskúmal) a právny stav. Takéto odôvodnenie je jednoznačne nedostačujúce pre prijatie záveru krajského súdu o tom, že „Príjem navrhovateľky umožňuje pokryť jej nevyhnutné životné náklady. “

Krajský súd nevykonal žiadne dokazovanie vo vzťahu k rekonštrukcii bytu sťažovateľky, ktorá bola nevyhnutná pre jeho obývatel'nosť. Preto postup súdu nebol vysvetlený s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania ako ukladá súdom § 157

ods. 2 OSP v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, no napriek tomu súd konštatoval príjem navrhovateľky, ktorý jej zabezpečuje nevyhnutné životné náklady, pričom žiaden iný príjem sťažovateľky okrem invalidného dôchodku preukázaný nebol pričom invalidný dôchodok jej zabezpečuje na život 4,85 EUR denne, čo sťažovateľka preukázala rozpisom nákladov na nevyhnutné výdavky v predmetnom konaní. Nie je právne udržateľné a je arbitrárne, aby suma 4,85 EUR denne bola dostačujúca pre primeranú výživu sťažovateľky. ...

... Dôvody rozhodnutia neboli špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, nakoľko súd rozhodoval na základe „nepravdepodobnosti“ vynaloženia finančnej sumy na rekonštrukciu bytu sťažovateľkou.

... Krajský súd nedal žiadnu odpoveď v odôvodnení rozsudku ako dospel k záveru, že príjem sťažovateľky postačuje na uspokojenie jej nevyhnutných potrieb

... Vyvodený záver krajského súdu o tom, že príjem sťažovateľky postačuje na uspokojenie jej nevyhnutných potrieb je zjavne neodôvodnený a krajský súd neodôvodnil na akom základe došiel k takémuto skutkovému zisteniu, ak príjem navrhovateľky na vlastnú výživu je denne 4,85 EUR (ako je uvedené v priloženom rozpise), tento svoj záver krajský súd neodôvodnil a nie je pre sťažovateľku ani pre tretie osoby možné vydedukovať, aký postup pri prijatí tohto záveru krajský súd použil

... Vyvodený záver krajského súdu o tom, že „je nepravdepodobné (!) a v tom sa odvolací súd stotožňuje so súdom prvého stupňa, že 1-izbový byt o výmere 42,10 m² kupovaný za tvrdenú sumu 1.350.000 SK bol v tak dezolátnom stave, že by vyžadoval investície navrhovateľkou tvrdené 305.000 SK“ je zjavne neodôvodnený, založený na svojvôli súdu, nakoľko súd nijako neskúmal predmetnú rekonštrukciu, avšak len svojvoľne prejedikoval, či mohlo ísť o pravdepodobne vynaložené náklady na rekonštrukciu alebo nepravdepodobne vynaložené náklady na rekonštrukciu

Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu je preto zjavne nepresvedčivé a nedostatočné. ...»

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vec prijal na ďalšie konanie a vo veci vydal tento náález:

„Základné právo sťažovateľky E. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa 6 ods. 1 Dohovoru ochrany ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach, sp. zn. 7 CoP/50/2012 a jeho rozhodnutím zo dňa 31.07.2012 v predmetnej veci, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31.07.2012 vo veci sťažovateľky proti B. K., nar. ..., bytom v K., sp. zn. 7 CoP/50/2012 a vec vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť náhradu trov konania v sume 524,26 EUR do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke E. K. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000 EUR, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť sťažovateľke pri do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný súd“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 50/2012 z 31. júla 2012 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu súd vyvodil (m. m. I. ÚS 21/96). Do obsahu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97) alebo dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie

základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu označeného odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva:

„... súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a v súlade s § 132 O.s.p, vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na to, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s odvolacími námietkami navrhovateľky uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa, navrhovateľka neuviedla ani v priebehu odvolacieho konania žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o návrhu na určenie príspevku na rozvedeného manžela. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu konania dospel k rovnakému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, že návrh navrhovateľky nie je dôvodný, pretože navrhovateľka ako invalidná dôchodkyňa má svoj príjem, ktorý pozostáva z invalidného dôchodku 319 € a v konaní bolo preukázané, že po vyporiadaní BSM odpredala byt za 2.600.000 Sk, odporcovi vyplatila jeho podiel a zabezpečila pre seba 1-izbový byt, ktorý bol v dezolátnom stave, preto bola nútená zvyšok finančných prostriedkov v sume 305.000 Sk investovať do úpravy. Po vyplatení odporcovho podielu 995.000 Sk a po rekonštrukcii by jej mala zostať suma 255.000 Sk a aj v čase rekonštrukcie disponovala sumou 50.000 Sk je nepravdepodobné a v tom sa odvolací súd stotožňuje so súdom prvého stupňa, že 1-izbový byt o výmere 42,10 m² kupovaný za tvrdenú sumu 1.350.000 Sk bol v tak dezolátnom stave, že by vyžadoval investície navrhovateľkou tvrdené 305.000 Sk. Správne konajúci súd skonštatoval, že navrhovateľka, keďže bola oboznámená so stavom bytu a jeho vybavením, mala už v tom čase zvažovať, či vzhľadom na ňou tvrdenú nepriaznivú životnú a finančnú situáciu bude schopná zabezpečiť pre seba takú životnú úroveň, aby nemusela prenášať svoju životnú úroveň na bývalého manžela. Odvolací sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že náklady navrhovateľky ktoré má v súvislosti s bývaním, vynakladá aj odporca, ktorý je starobným dôchodcom, jeho príjem je síce vyšší,

tým však nie je preukázaný návrh navrhovateľky, ktorá malá k dispozícii finančné prostriedky, s ktorými podľa vlastného rozhodnutia naložila. Príjem navrhovateľky umožňuje pokryť jej nevyhnutné životné náklady. Na druhej strane odporca nemá vyriešenú bytovú otázku a finančné prostriedky na účte odporcu, na ktorých výšku navrhovateľka poukazovala, sú zároveň aj peniazmi vyplatenými z vysporiadania BSM, ktoré nie je povinný odporca vynakladať na poskytnutie príspevku navrhovateľke.“

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade krajský súd v napadnutom rozsudku dostatočne zdôvodnil svoje rozhodnutie. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozsudku. V každom prípade rozsudok krajského súdu, ktorý treba vidieť v súvislosti s rozsudkom Okresného súdu Košice II, pri odôvodňovaní právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s právnym názorom a interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takého nedostatky nevykazuje.

Obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd sťažnosť odmietol po jej predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie) stratilo opodstatnenie, preto o nich ústavný súd už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2012